

Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság

2019. november 25., hétfő, 19.00–22.30

Európai Parlament

STRASBOURG

Wojciech Rafal WIEWIÓROWSKI jelölt meghallgatása

1. Miért jelentkezett a posztra, és miért tartja magát alkalmasnak a tisztség betöltésére?

Amikor (2014-ben) az európai adatvédelmi helyettes biztosi tisztségre pályázva bemutatkoztam a LIBE bizottság előtt, kifejtettem mindazokat az **értékeket**, amelyek meghatározzák elkötelezettségemet az alapvető jogok védelme mellett az EU-ban. Olyan országban nőttem fel, ahol nem volt demokrácia, olyan korszakban, amely tele volt feszültségekkel. Sosem felejttem el, mit jelentett, hogy az egyszerű embereket az állam megfigyelés és katonai közigazgatás alatt tartotta: rettenetes érzés volt annak tudatában lenni, hogy a hatóságok rutinszerűen olvassák magánleveleinket és lehallgatják telefonbeszélgetéseinket azzal az ürüggyel, hogy mindez a „biztonság érdekében” és a „társadalom javára” történik. Saját tapasztalataim tanítottak meg arra, hogy az egyéni szabadság és méltóság csodálatos kincs, amely azonban törekeny.

Most, öt évvel később ugyanezeket az értékeket vallom magaméinak. Óriási többletet jelent azonban az a felbecsülhetetlen értékű személyes **tapasztalat**, amelyet ezen értékek érvényre juttatása tekintetében egy uniós intézménynél vezető beosztásban szereztem. Az EU-ban az adatvédelmi szabályok rendeltetése nem csupán az egyénnel való méltányos és tiszteletteljes bánásmód biztosítása; emellett ugyanis az általános európai közérdek előmozdítására is törekszenek azáltal, hogy bizalmat építenek ki az uniós belső piac integritása iránt. Ezért számomra nagy megtiszteltetést jelentett a kettős feladat: egyrészt igazságot szolgáltatni olyan személyek számára, akik panaszt emeltek valamely uniós szervvel szemben adataik kezelése miatt, másrészt megértetni ezen szervek vezetőivel, hogy tetteikért elszámoltathatók – ez utóbbi egyébként mind az általános adatvédelmi rendelet, mind pedig az (EU) 2018/1725 rendelet egyik kulcsfontosságú elemét képezi.

Pályafutásom során a magánszférában is dolgoztam; munkám során részt vettem adatbányászatban és adatállományok közötti kölcsönös kapcsolatok feltárásában is. Tudományos munkakörökben **25 éves szakmai gyakorlatom** van az információkezelés terén, de több mint egy évtized munkáját mondhatom a magaméinak **az elvek gyakorlatba történő átültetése** terén is, nemzeti közszolgálatban.

2015 elején, megbízatásunk első 100 napjában Giovanni Buttarellivel közösen háromágú stratégiát dolgoztunk ki az adatvédelemnek a digitális korban történő érvényre juttatása érdekében, átfogó partnerkapcsolatokat alakítva ki és új fejezetet nyitva az uniós adatvédelem

történetében. Ez eszményi felkészülést jelentett számomra ahhoz a magasabb vezetői szintű felelősségvállaláshoz, amit **az intelligens és innovatív közigazgatás kiépítése** kíván. Az európai adatvédelmi biztos helyzete különleges, hiszen mind az uniós intézményrendszer, mind pedig az adatvédelmi közösség középpontjában áll. Ezért a már kialakított szinergiákat követendő példának tekintem, és a jövőben építeni kívánok rájuk. Céлом, hogy az európai adatvédelmi biztos kiváltságos szerepe segítséget jelentsen a XXI. század harmadik évtizedében előttünk álló társadalmi és technikai kihívások leküzdésében. Ez lenne az én hozzájárulásom az európai projekthez.

Végezetül, **a kialakulóban lévő technológiák következményeinek megértése és másokkal megértetése** az európai adatvédelmi biztos mindennapos munkájának döntő fontosságú elemévé vált. Számomra ez nem csupán szakmai kérdés. Két fiatal lányom van, ők már a „Z-generáció”, a XXI. század digitális nemzedéke tagjai. Elkötelezetten vallom, hogy a társadalom és a gazdaság digitalizálásának mindenki – és különösen az új nemzedékek – érdekeit kell szolgálnia. Vezetésem alatt az európai adatvédelmi biztos nemcsak a mesterséges intelligenciával és a dolgok internetével kapcsolatos vonatkozásokkal foglalkozik majd, hanem képes lesz megérteni, hogy milyen szerepet játszik majd a magánélet tiszteletben tartása a kvantumszámítógépek, a transzhumanizmus, az ember-számítógép interfészek és a mindenütt jelen levő adattárolás korában.

2. Mi az elképzelése az európai adatvédelmi biztos jövőbeli vezetői hatásköréről? Térjen ki arra is, hogy milyen kihívásokra számít, és mely prioritásokat szánna e független hatóságnak!

Egyetemi hallgató koromban az Európai Joghallgatók Egyesületének számítástechnikai kérdésekért felelős igazgatója voltam. Ekkor tettem magamévá azt a szemléletet, amelyet az egyesület „Filozófiai nyilatkozata” így fogalmaz meg: „**Az emberi méltóságot és a kulturális sokszínűséget tiszteletben tartó, igazságos világban kívánunk élni**”. Ez nem pusztán romantikus érzület; mindig ez volt minden tevékenységem hajtóereje, a magánszférában szerzett kezdeti tapasztalataimtól tudományos munkásságomon keresztül egészen a nemzeti és európai szintű közigazgatásban betöltött szerepeimig. Ez a szemlélet egyúttal az európai projektbe vetett hitem forrása is. Hiszem és vallom, hogy az európai adatvédelmi biztosnak hozzá kell járulnia az igazságos világ építéséhez. A középpontban a jogállamiságnak és az emberi méltóságnak kell állnia, mindig szem előtt tartva, hogy mi nem magukat az adatokat, hanem az adatok által érintett emberi lényeket védjük. Ezen kívül tiszteletben kell tartanunk az európaiak kulturális sokféleségét, és amikor a magánélet védelmével kapcsolatos problémákra átfogó megoldásokat keresünk, figyelembe kell vennünk a kulturális és jogi különbségeket.

Az európai közigazgatásnak intelligensnek és innovatívnak kell lennie. Képesnek kell lennie arra, hogy alkalmazkodjon az új technológiákhoz és üzleti modellekhez, az adatvédelem intelligensebbé tételére és korszerűsítésére is felhasználva e technológiákat. Ebben az értelemben kívánom „intelligensebbé” tenni magát az európai adatvédelmi biztos hivatalt is: maradéktalanul felhasználva a legfrissebb technológiákat, és meghallgatva az érintett szereplők széles skáláját (az üzleti életet, a civil társadalmat és a tudományos köröket) képviselő szereplők véleményét arról, hogy a személyes adatok kezelése során mit tekintetnek a legjobb és mit a legrosszabb gyakorlatnak. Progresszív és dinamikus vezetői kultúrát vezetnék be, amely nagyra értékeli a hatóságnál dolgozók tehetségét és támogatja kibontakozásukat. Az (EU) 2018/1725 rendelet az európai adatvédelmi biztosra komoly hatásköröket ruházott, részint végrehajtási

jellegűeket, de olyanokat is, amelynek köszönhetően bevonhatja az uniós szerveket, és az elszámoltathatóság szellemében megtaníthatja nekik a felelősségteljes adatkezelési gyakorlatokat. E hatáskörökkel bátran és részrehajlás nélkül, maradéktalanul élni kívánok,

Arra törekszem, hogy az **európai jog** – nemcsak a klasszikus adatvédelmi jogi aktusok, hanem az egész *közösségi vívmány* – **referenciaérték** legyen minden új szabályozás számára az egész világon. Jelenleg az EU komoly befolyást gyakorol a digitális gazdaság szabályozására, de ez a helyzet nem tekinthető magától értetődőnek. Ha a normáink veszítenek erélyükből, akkor a világ országainak érdeklődése egyre inkább más modellek (Kína, illetve az elkövetkező 5 évben Indiában vagy az Egyesült Államokban létrejövő új megoldások) felé fordul.

Az európai adatvédelmi biztos gyakorlati állásfoglalásait az elődjeim által elért sikerekre kívánom alapozni. Ebben az értelemben tehát bizonyos fokú **folytonosságot** ígérek, **de nem ülhettünk nyugodtan a babérjainkon**. Lewis Carroll szavaival: „Ha teljes erődből rohansz, az épp csak arra elég, hogy egy helyben maradj. Ha máshová akarsz jutni, legalább kétszer olyan gyorsan kell futnod!”

Tudatában vagyok annak, hogy az európai adatvédelmi biztos sajátos szerepet tölt be az Európai Adatvédelmi Testületben, amelynek tagja és egyúttal a titkárságát is szolgáltatja, többek között biztosítva, hogy az általános adatvédelmi rendelet rendelkezései az elkövetkező öt év folyamán szervesen beépüljenek a hétköznapi gyakorlatba. Az Európai Adatvédelmi Testület elnökét munkatársaim kiváló szakértelmével és első osztályú eszközeinkkel is támogatni kívánom, és minden tőlem telhetőt megteszek annak támogatása érdekében, hogy az Európai Adatvédelmi Testület sikerrel járjon az általános adatvédelmi rendelet következetes és hathatós végrehajtásának biztosításában.

Politikai szinten tájékozott és tényszerű tanácsadást kívánok adni mind az Európai Parlament, mind pedig a Tanács és a Bizottság számára arról, miként lehet megfelelni az elkövetkező évek legnagyobb kihívásainak, amelyek között itt megemlíthető a mesterséges intelligenciára épülő rendszerek kidolgozása és működése helyezése, a biostatisztika és az arcfelismerés, a blokklánc és a kvantumszámítástechnika vagy a kódolás – valamennyi esetében jelentős útmutatást nyújthatnak az adatvédelmi szabályok (és kell is nyújtaniuk).

3. Hogyan szándékozik betölteni az európai adatvédelmi biztosnak a bel- és igazságügyi ügynökségek felügyelete tekintetében jogilag kijelölt szerepét, és mi a véleménye a személyes adatoknak a bel- és igazságügyi ügynökségek által végrehajtott cseréjéről, különös tekintettel a személyes adatok harmadik országokba történő továbbításának felügyeletére?

Az Európai Unióban az elmúlt években az adatvédelmi reformmal kapcsolatos egyik legfőbb kihívást a volt uniós „harmadik pillérben” működő számtalan felügyeleti rendszer szerkezeti átszervezése jelentette. Az uniós jogalkotónak sikerült fokoznia a bűnüldözési célból a bel- és igazságügyi ügynökségek által végrehajtott adattovábbításra vonatkozó szabályok (a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv V. fejezete, az (EU) 2018/1725 rendelet IX. fejezete, az Eurojustról szóló rendelet 25. cikke és az Eurojustról szóló rendelet 56–59. cikkei) közötti **konvergenciát**. Jómagam mindig síkraszálltam e rendelkezések közötti **következetesség** további fokozása mellett.

Ugyanakkor felhívtam a figyelmet arra is, hogy bizonyos rugalmasságra is szükség van, hogy nemzeti szinten fennmaradjon a hatáskörök elkülönítése (különösen az igazságügyi hatáskör függetlensége) fenntartása, és hogy különböző adattovábbítási eszközök alkalmazása révén az adott ügynökség módjában álljon a megbízatását az egyedi igényeinek megfelelően teljesíteni. Egyetértek ugyanakkor azzal, hogy be kell tartani a vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata tekintetében az (EU) 2018/1725 rendelet 98. cikkében 2022. április 30-ra előírt határidőt. **Felfogásom szerint e számos megközelítés egységesítését kell kitűznünk célul (ha lehetséges), minden esetben gondosan mérlegelve a sajátos körülményeket.**

Az európai adatvédelmi biztosnak több eszköz is a rendelkezésére áll ahhoz, hogy felügyelete alatt tartsa a bel- és igazságügyi ügynökségeket, és tanácsot adjon a jogalkotó számára ezen ügynökségek adatkezelési tevékenységeiről. Az európai adatvédelmi biztos hatóságnál töltött elmúlt négy év folyamán az én feladatomban volt a felügyelet és a végrehajtás, így saját tesztelésem alatt álltak mindezek az eszközök, többek között a **tanácsadás, az ajánlás (és ezek végrehajtásának szigorú biztosítása), és szükség esetén azon műveletek felfüggesztése, amelyek esetében nincs meg a megfelelő jogalap.** Hasonló szabályoknak rendkívül fontos szerepet kell biztosítani az uniós intézmények, többek között az Eurojust és az Európai Ügyészség felügyelete tekintetében. A gyakorlatban az európai adatvédelmi biztos Európával kapcsolatos fellépése nem sokban különbözik a többi bel- és igazságügyi ügynökséggel kapcsolatos fellépéstől. Ezért szívesen végezném a bel- és igazságügyi ügynökségek felügyeletét az adattovábbítási rendszerek és a személyes adatok harmadik országok számára történő megadása tekintetében. A figyelmet különösen az alábbiakra összpontosítanám:

a) Az (EU) 2018/1725 rendelet 42. cikke szerinti **jogalkotási konzultációk:**

- (1) intézményes biztosíték az EUMSZ 16. cikkének, valamint az Alapjogi Charta 7. és 8. fejezetének történő megfelelés szavatolására, többek között a bűnüldözési célból történő adattovábbításra vonatkozó nemzetközi megállapodások kapcsán (lásd az európai adatvédelmi biztos 2/2018. sz. véleményét az Europol adatainak a közelkeleti és észak-afrikai térség országai a (MENA-országok) számára történő továbbításáról);
- (2) a különböző uniós jogi aktusokban foglalt (többek között a személyes adatok harmadik országok számára történő továbbítására vonatkozó) adatvédelmi rendelkezések közötti következetes összhang fokozására szolgáló eszköz,

b) Az adatvédelmi szabályok uniós intézmények, szervek és ügynökségek általi alkalmazásának **felügyelete és végrehajtása;**

c) **Az európai adatvédelmi biztos részvétele az Európai Adatvédelmi Testület munkájában** az uniós adatvédelmi szabályok következetesebb végrehajtásának biztosítását célozza nem csupán az általános adatvédelmi rendelet, hanem a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv tekintetében is.

Ez utóbbi különösen fontos, mivel a bel- és igazságügyi ügynökségek a legtöbb operatív személyes adatot a nemzeti illetékes hatóságoktól kapják, amelyek a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv hatálya alá tartoznak.

Az Európai Adatvédelmi Testület fellépése e területen mindeddig korlátozott volt. Vezetésem alatt az Európai Adatvédelmi Testület továbbra is útmutatást ad majd a bűnüldöző hatóságok számára a nevezett irányelvre vonatkozóan.